

Kapitola Neférové soutěže

úsek

text

datum

Shrnutí
odstavce

S ohledem na zjištění, že v antecepčním světě je vše založeno na soutěži, vyvstává otázka, co jsou vůbec neférové soutěže. Samo slovo férový je vnímáno trochu volně. Jeho synonymum bývá často myšleno slovo "čestný". Protože však ani slovo "čest" není příliš přesně definováno, a je vždy odvozeno od určitého kolektivu, zaměříme se v této kapitole na poněkud užší význam.

Např. o skupině šířících se vln uvažujeme jako o jednotlivých vlnách (např. fotonech), které soutěží o prvenství dostat se z místa A na místo B za nejkratší čas. Výpočet pak ukáže, že všechny vlny, které zvolily delší dráhu než nejkratší, se vzájemně vyrušily. V místě B pozorujeme vítěze, který běžel po nejkratší dráze.

Podobné úvahy nás vedou k porozumění elektromagnetickým či gravitačním polím.

Ve fyzice většinou nevidíme prostor k neférové soutěži např. mezi fotony.

Zato v lidské společnosti tento prostor vidíme na každém kroku.

Zkusím definovat neférovou soutěž:

Definice 1 Neférová soutěž

"Jestliže se účastníci dohodnou, že nebudou v soutěži používat možnost NF, a potom alespoň jeden, ale ne všichni, možnost NF použije, jedná se o neférovou soutěž."

Definice 2 Férové soutěžení

2

"Férové soutěžení je takové, kdy subjekt má možnost NF, ale vědomě ji nepoužije, ačkoli by díky ní mohl zlepšit své vyhlídky na výhru, pokud by NF ostatní nepoužili."

Proč by se subjekt A chtěl vzdát možnosti NF? Protože o vítězi rozhoduje nikoli dosažení nejlepšího výsledku (jako je tomu ve fyzice), ale někdo mocnější než A, např. skupina, do níž A patří (třeba soud ve státě, jehož je A občanem).

Definice 3 Férová soutěž

3

"Férová soutěž je taková soutěž, v níž buď neexistuje žádná možnost NF, nebo všichni účastníci soutěží férově."

Slovo férový samo je popsáno ve slovníku Longman jako rozumný a přijatelný. Nicméně pro účely antecepční teorie tím budu myslet takové jednání, které je zaměřeno na vítězství nejlepšího v soutěži.

Soutěž probíhá mezi podřazenými subjekty vyššího celku, a všichni mají zájem, aby vyšší celek dosáhl nejlepších výsledků. Pokud soutěžící může použít určitý postup, aby vyhrál, ale při tom si je vědom, že v dané situaci to není čestné (dejme tomu, že soupeři vlétne do oka moucha, a nemůže pokračovat v zápase, dokud si ji nevyndá), a proto tento postup nepoužije, budeme tomu rozumět jako férové jednání.

Ovšem ve chvíli, kdy skupina nebude rozhodovat na základě předem stanovených pravidel, je zde značný prostor pro neférové soutěže.

Nejběžnějšími ukázkami jsou:

- korupce
- nedostatečné sledování soutěží skupinou a následná neprůkaznost porušení pravidel
- nekompetentnost rozhodců, kteří pravidlům nerozumějí.
- pasivita poražených v možném protestu proti porušování pravidel

Proč nás však neférové soutěže rozrušují?

Příklad1 Ekolog a jedu

Ekolog si uvědomí, že sypáním jedu J na pěstované plodiny ničíme našeho spolupracovníka v hmyzí říši (třeba slunéčka sedmítečného), a bojuje za zákaz používání jedu J.

Příklad2 Hinduista a komár

Ortodoxně věřící Hinduista spatřuje v komárovi někoho z převtělených předků, a než aby jej plácnutím zabil, nechá se komáry vysávat.

Příklad3 Supernadané dítě

Do normální školy chodí supernadané dítě. Pomalost výuky jej nudí, dopouští se vyrušování, za něž je následně učiteli trestáno, až k úplnému odporu ke školnímu vzdělávání.

Příklad4 Zloděj se otráví ukradenou vodkou

Do chaty, jejíž majitel tam zrovna není, se vloupe zloděj. Vypije zde zapomenutou láhev vodky, do níž je namíchán jed. Po smrti zloděje je majitel obviněn z vraždy.

Příklad5 Policista obětí zkorumpovaného náčelníka

Policista vyšetřuje podvod bosse podsvětí, jeho úplatní nadřízení jej obviní z nelegálních postupů a vyhodí od policie. Případ je odložen jako nevyřešitelný. Policista má zničený život, manželka ho opustí, a on propadne alkoholu.

Dalo by se pokračovat téměř podle každého soudního případu, kriminálního příběhu, nebo politických pletich.

U neférových soutěží je příznačné, že velmi často se neférovosti dopustí obě strany, a to podle pravidla? "Když ty takhle, tak já takhle!"

Dále platí, že neférový účastník soutěže velmi často není potrestán, ba dokonce velmi často vyhrává.

Poznámka Existují nerovné soutěže, které nemusejí být neférové.

ka

Zjevně existují i další typy soutěží, např. mezi pěstitelem a škůdci o úrodu. Zde ovšem nelze snadno mluvit o neférovosti.

Jde o nerovnou soutěž. Pokud sem někdy férovost zavádíme, uvažujeme o mocnějším rozhodci, než lidský účastník, jímž je např. ekosystém.

Pokud skupina rozhoduje o sporu dvou členů, v níž se obě strany dopustily neférovosti, vzniká problém, jak to posuzovat.

Soutěžili A a B. Nejprve porušil pravidla A, načež B také porušil pravidla a vyhrál. Kdyby byl B pravidla neporušil vyhrál by A.

"A" se odvolá k soudu skupiny. Soud shledá, že soutěž byla neférová, a zruší vítězství "B", ale nepřihlíží ani "A".

Pokud to tedy lze, mohou se A a B utkat znovu, snad tentokrát férově. (např. sportovní zápas).

Co však v případě, kdy opakovat soutěž nelze?

Neměl soud shledat, že "A" porušil pravidla jako první? A uznat právo "B" na vítězství?

Ale co když porušení "B" bylo daleko závažnější, než porušení "A"?

Příklad6 Soutěž neférových závodníků

Nelze ani při porušení pravidel osobou B, která nevyhrála, soutěž ponechat jen tak, nebo vždy zrušit. Příklad: Běh, dva favorité A1 A2, průměrný běžec B1 podrazí A1 nohu a vyhraje A2. Nebo favorit je A1, B1 podrazí nohu běžci C1, a ačkoli by A1 stejně vyhrál, soutěž je zrušena.

Nebo skupina nemá zájem na vítězství A1, a nechá vítězství B1 s tím, že obě strany porušily pravidla, takže stížnost A1 se zamítá?

Je zřejmé, že posuzování neférových soutěží je velmi spletité.

V Ježíšově vybidce "Jak chcete, aby druzí činili vám, tak číňte i jim." je obsažen požadavek kompletně férových soutěží ve společnosti, která se celá (jako lidstvo) pokládá za jednu skupinu.

Závěr

K posouzení motivací k férovému soutěžení musíme vzít v úvahu vlastní účel soutěží: nalezení nejlepších řešení pro kolektiv. I když je dosažení absolutní férovosti všech soutěží utopie, jako členové konkrétního kolektivu jsme povinni projevovat o budoucnost svého kolektivu zájem a tedy i zájem o hledání nejlepších řešení prostřednictvím soutěží. Pokud tedy je neférovost velká, a ohrožuje budoucnost kolektivu, máme povinnost s tím bojovat.